

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA NISTOR ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 14565/05)

Hotărâre

Strasbourg

2 noiembrie 2010

Definitivă

2/02/2011

Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Nistor împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Ann Power, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier*,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 12 octombrie 2010,
Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

Procedura

1. La originea cauzei se află cererea nr. 14565/05 îndreptată împotriva României, prin care trei resortisanți ai acestui stat, doamna Olimpia Doina Nistor („prima reclamantă”), Doina Nistor și Romulus Vasile Nistor („al doilea și al treilea reclamant”) au sesizat Curtea la 15 aprilie 2005 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamanții sunt reprezentați de Vasile Jurj, avocat în Baia Mare. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamanții, mama și bunicii materni ai minorului H.P., pretind în special o atingere adusă dreptului la respectarea vieții de familie din cauza refuzului instanțelor naționale de a le încredința copilul, a limitării dreptului de vizită a copilului, precum și a imposibilității în care se află de a-și exercita acest drept de vizită din cauza pretensei pasivități a autorităților naționale.

4. La 20 octombrie 2009, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului capătul de cerere întemeiat pe art. 8 din convenție referitor la limitarea dreptului de vizită și la imposibilitatea pretinsă a reclamantilor de a lua contact cu copilul. În conformitate cu art. 29 § 1 din convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantii s-au născut în 1973, 1949 și, respectiv, 1949 și au domiciliul la Crucișor.

6. Reclamantii sunt mama și bunicii materni ai minorului H.P.

7. În 1996, prima reclamantă s-a căsătorit cu H.C. Cuplul a avut un copil, H.P., născut la 8 decembrie 1998.

8. În 2000, H.C. a plecat în Italia să își găsească un loc de muncă. Câteva luni mai târziu, prima reclamantă i s-a alăturat.

9. La 22 ianuarie 2002, în urma unei anchete sociale realizate de autoritatea tutelară a Primăriei Târgu Lăpuș, H.V., bunica paternă a copilului, a fost numită tutore al acestuia în absența părinților din țară. Ancheta socială a arătat că soții locuiau, la nașterea copilului, cu al doilea și al treilea reclamant și că, la plecarea lui H.C. în Italia, în octombrie 2000, minorul fusese încredințat bunicilor paterni.

1. Divorțul și încredințarea copilului

10. La 29 mai 2002, Judecătoria Târgu Lăpuș a pronunțat divorțul primei reclamante de H.C. din culpă comună. Prin aceeași hotărâre, instanța a încredințat copilul lui H.C. și a obligat-o pe prima reclamantă să plătească o pensie alimentară de 400 000 lei vechi românești (ROL) până la majoratul copilului.

11. Ancheta socială realizată în cadrul procedurii de divorț a arătat fapte similare celor reținute de ancheta realizată în procedura tutelei (supra, pct 9). Aceasta a adăugat că soții locuiseră, împreună cu copilul, la părinții lui H.C., începând cu 3 noiembrie 1999, că H.C. plecase să muncească în Italia și că prima reclamantă, care continuase să locuiască împreună cu socrii, i se alăturase, copilul rămânând cu bunicii săi paterni.

12. Bazându-se pe depozițiile martorilor propuși de cele două părți la litigiu, precum și pe concluziile anchetei sociale, instanța a constatat că prima reclamantă nu păstrase legătura cu copilul după plecarea sa în Italia, spre deosebire de H.C., care telefona în mod regulat și avea grijă să păstreze legătura cu copilul și să îi asigure acestuia necesarul pentru educație și dezvoltare. De asemenea, instanța a constatat că copilul era mai atașat de tată și de bunicii paterni decât de mamă și de bunicii materni, pe care nu îi cunoștea aproape deloc, și că bunicii paterni erau cei care îl creșteau, asigurându-i condițiile corespunzătoare dezvoltării și educației sale. În plus, instanța a constatat că Primăria Târgu Lăpuș încredințase copilul lui H.V.

13. Prima reclamantă a solicitat ca o anchetă socială să fie realizată la domiciliul său, de la părinții săi. Instanța a respins cererea acesteia pe motiv că nici soții, nici copilul nu locuiseră niciodată acolo și că, având în vedere că minorul trebuia încredințat unuia dintre părinți și nu bunicilor, o anchetă socială la domiciliul bunicilor materni nu era necesară.

14. Prima reclamantă a introdus apel, care a fost respins ca nefondat prin hotărârea din 17 octombrie 2002 a Tribunalului Maramureș.

15. Prima reclamantă nu a formulat recurs.

2. Acțiunea privind modificarea încredințării copilului

16. La o dată neprecizată, prima reclamantă a solicitat modificarea încredințării copilului, pe motiv că H.C. lucra în Italia, iar copilul era crescut de bunicii paterni, vârstnici și bolnavi, care, conform acesteia, nu îi asigurau climatul afectiv corespunzător dezvoltării.

17. Ceilalți doi reclamânți și bunicii paterni au formulat o cerere de intervenție în procedură, solicitând și încredințarea copilului, primii invocând refuzul lui H.V. de a le permite să mențină legătura cu copilul, iar H.V., bunica paternă, pe motiv că a fost numită tutore al acestuia și că doar H.C., tatăl, se interesa de soarta copilului. Bunicii paterni au adăugat că prima reclamantă nu se interesa de copil, refuzând să îi plătească pensia alimentară stabilită prin hotărâre judecătorească, motiv pentru care formulară o plângere penală împotriva acesteia pentru abandonul de familie.

18. Prima reclamantă a solicitat instanței, prin intermediul unui consilier, să dispună efectuarea de către autoritatea tutelară a unei noi anchete la domiciliul copilului și să îi ofere informații referitoare la demersurile făcute pentru a-i asigura legătura cu copilul. De asemenea, aceasta a solicitat să se admită ca probă o înregistrare audio realizată cu acordul bunicii paterne care ar dovedi atitudinea negativă a acesteia din urmă în ceea ce privește relațiile care trebuiau să existe între copil și mamă. Conform dosarului, această ultimă probă nu a fost depusă la dosarul cauzei. De asemenea, reclamanta a solicitat audierea martorilor B.L., P.M., F.F. și B.A. Martorii B.L., I.M. și B.A. au fost audiați de instanță.

19. Prin hotărârea din 28 octombrie 2003, Judecătoria Târgu Lăpuș a respins toate acțiunile părților, motivând astfel:

„Prin hotărârea [...] din 29 mai 2002, Judecătoria Târgu Lăpuș a pronunțat divorțul [primei reclamante de H.C.], încredințând copilul [lui H.C.].

Această hotărâre a rămas definitivă la 17 octombrie 2002, în urma respingerii apelului și în lipsa formulării unui recurs.

În motivarea hotărârii, instanța a reținut că, la plecarea sa în străinătate, reclamanta [prima reclamantă] încredințase minorul bunicii paterni, inclusiv lui H.V., față de care acesta s-a atașat, fiind crescut de aceștia de la o vârstă fragedă, fără ca reclamanta să mențină legătura cu el cu ocazia sărbătorilor sau a aniversărilor și fără ca aceasta să contribuie material la îngrijirea lui, în timp ce pârâtul [H.C.] s-a preocupat să îi asigure tot ce era necesar pentru îngrijirea și educația lui.

De asemenea, instanța a reținut că minorul era foarte atașat de pârât și de bunicii paterni, necunoscându-i aproape deloc pe bunicii materni.

Toate aceste circumstanțe, de care instanța a ținut seama la pronunțarea hotărârii menționate anterior, se mențin și în prezent, după cum reiese din declarațiile martorilor audiați, precum și din concluziile anchetei sociale realizate la domiciliul pârâtului.

Martorul B.A., educatoarea minorului [...], declară că de doi ani de când minorul merge la grădiniță, doar pârâtul și părinții acestuia s-au interesat de el, minorul frecventând în mod regulat cursurile și fiind bine îngrijit.

Reclamanta a vizitat minorul o singură dată și a încercat să vorbească cu acesta la telefon, dar el nu a acceptat întotdeauna [...].

Martorul I.M. confirmă atenția cu care bunicii paterni se ocupau de îngrijirea și educația minorului, precum și conflictele dintre aceștia și bunicii materni provocate de dorința acestora din urmă de a reînoda legăturile personale cu minorul.

De asemenea, martorul B.L. confirmă existența unei tensiuni, bunicii paterni permițând cu dificultate bunicii materni să mențină legătura cu minorul, precum și refuzul minorului de a vorbi la telefon cu reclamanta.

[...]

Conform declarațiilor [lui H.C. și lui H.V.], primul are intenția de a se întoarce în țară, unde, de altfel, a construit o casă, și trimite în continuare minorului bani, haine și tot ce este necesar.

Ancheta socială realizată la domiciliul acestuia confirmă existența aceluiași condiții de viață constatate de instanță cu ocazia încredințării copilului, ceea ce duce la menținerea acestei măsuri, cu atât mai mult cu cât H.V. a fost numită tutore al minorului de la plecarea părinților în străinătate, iar între ea și copil s-a legat o relație strânsă [...], având în vedere că reclamanta nu a vizitat niciodată minorul după pronunțarea definitivă a divorțului.

Ancheta socială realizată la domiciliul reclamantei subliniază că aceasta și bunicii materni dispun de condiții adecvate pentru creșterea copilului [...], precum și faptul că reclamanta s-a ocupat de copil [înainte ca acesta să fie încredințat tatălui]; totuși, aceasta omite să facă referire la relațiile dintre minor și cei care solicită ca acesta să fie luat din mediul în care trăiește în prezent, precum și la posibilele repercusiuni în ceea ce privește dezvoltarea acestuia.

Lipsa de interes a reclamantei pentru minor după încredințarea acestuia tatălui (soluție acceptată prin omisiunea de a formula recurs împotriva hotărârii pronunțate în apel) rezultă, de asemenea, din neexecutarea voluntară a obligației de plată a pensiei alimentare, ceea ce l-a determinat pe [H.C.] să depună plângere penală pentru abandon de familie. Reclamanta nu s-a [conformat acestei obligații] decât ulterior [...].

Reclamanta nu a solicitat, nici cu ocazia apelului formulat [împotriva hotărârii din 29 mai 2002], nici ulterior, prin intermediul unei cereri distincte, în temeiul art. 43 alin. (3) C. fam., un drept de vizită a minorului pentru a menține legăturile personale cu acesta.

Ținând seama de considerațiile precedente, instanța constată că circumstanțele care au condus la încredințarea copilului părâtului nu s-au modificat semnificativ, plecarea părâtului din țară fiind temporară, la fel ca cea a reclamantei, având la bază exclusiv motive economice, pentru a obține venituri mai mari, ceea ce este și în avantajul minorului.

Nici relația minorului cu bunicii paterni, nici comportamentul acestora din urmă, în familie și în societate, nu s-au modificat în defavoarea minorului în raport cu data la care acesta a fost încredințat [lui H.C.], legiuitorul prevăzând la art. 42 alin. (2) [din Codul familiei] posibilitatea de încredințare a minorilor altor rude apropiate pentru motive temeinice.

Conform art. 44 C. fam., modificarea măsurilor privind încredințarea minorilor nu se poate face decât în cazul în care împrejurările de care instanța a ținut cont la pronunțarea divorțului s-au schimbat, aceasta nefiind situația în speță, ceea ce justifică atât respingerea cererii principale, cât și a cererilor de intervenție.”

20. Reclamanții au formulat apel, solicitând ca încredințarea copilului să fie acordată primei reclamante și, în perioada în care aceasta se afla în străinătate, celorlalți doi reclamanți. Aceștia invocau faptul că H.C. se afla în imposibilitatea obiectivă de a se ocupa de copil din cauza plecării sale în Italia, că cei care se ocupau de copil erau părinții săi și nu el, că atât H.C., cât și H.V. au împiedicat-o pe prima reclamantă să mențină legături personale cu copilul, refuzând să primească cadourile pe care aceasta i le trimitea și interzicându-i să îl viziteze la grădiniță, că prima reclamanta s-a ocupat de educația copilului în perioada în care locuia cu acesta la bunicii materni și că aceasta nu a lăsat copilul cu bunicii paterni decât în urma amenințării lui H.C., pentru a-l urma în Italia. În plus, aceștia au subliniat că ancheta socială realizată la domiciliul lor arăta faptul că dispuneau de condiții materiale adecvate pentru creșterea copilului, că H.V. avea un comportament inadecvat în relațiile cu acesta și că H.G., bunicul patern, fusese internat în 1999 într-un spital psihiatric.

21. Din această anchetă socială (supra, pct. 20 *in fine*) reiese că, după plecarea lui H.C. în Italia, prima reclamantă locuise aproximativ șase luni cu copilul la părinții săi, că apoi aceasta plecase la H.C., lăsând copilul la bunicii paterni la cererea lui H.C., și că bunicii paterni se opuseseră de mai multe ori ca reclamanții să intre în contact cu copilul.

22. Prin hotărârea din 28 iunie 2004, pronunțată de un complet de judecată format din judecătorii A.I. și A.T., Tribunalul Cluj a respins apelul, motivând astfel:

„Pentru pronunțarea hotărârii contestate în apel, instanța a reținut nu doar faptul că circumstanțele [care au determinat încredințarea copilului lui H.C.] nu se modificaseră, dar și lipsa interesului reclamantei [...], dovedită prin omisiunea de a formula apel împotriva hotărârii [din 17 octombrie 2002 a Tribunalului Maramureș], precum și prin neexecutarea voluntară a obligației de plată a pensiei alimentare.

Motivele instanței de fond sunt întemeiate pentru că măsura schimbării încredințării copilului de la un părinte la altul nu poate fi luată decât atunci când interesele copilului necesită acest lucru, adică atunci când părintele căruia îi este încredințat copilul nu se mai poate ocupa de acesta în mod adecvat. Prin urmare, schimbarea încredințării copilului trebuie să fie justificată în mod corespunzător, prin motive care să poată demonstra că menținerea încredințării copilului părintelui căruia i-a fost încredințat poate avea consecințe negative asupra dezvoltării și educației acestuia.

Probele examinate în speță de instanța de fond și de cea de apel nu justifică modificarea circumstanțelor [examineate de instanța care a pronunțat hotărârea din 29 mai 2002]. Nici motivul privind bunicul patern nu reprezintă un element nou, dat fiind faptul că minorul locuiește cu bunicii paterni din luna noiembrie 1999.

Curtea consideră că schimbarea încredințării copilului ar reprezenta o modificare forțată a modului său de viață actual, [...]”

23. Reclamanții, reprezentați de un consilier, au formulat recurs, reiterând, în esență, aceleași motive ca la apel. În plus, aceștia au contestat faptul că instanța de apel reținuse în mod eronat lipsa de interes a primei reclamante, deoarece aceasta nu fusese înștiințată despre obligația de a plăti pensie alimentară din cauza unei erori a avocatului său, care omisese să formuleze recurs în procedura de divorț. De asemenea, aceștia au invocat faptul că bunicii paterni refuzau să se conformeze hotărârii pronunțate la 6 mai 2004 de Judecătoria Târgu Lăpuș, care le recunoscuse dreptul de vizită a copilului (infra, pct. 30-33).

24. Prin hotărârea definitivă din 14 martie 2005, pronunțată de Curtea de Apel Cluj într-un complet de judecată format din judecătorii A.A., C.C. și S.N., recursul a fost respins, cu următoarea motivare:

„[...] schimbarea încredințării copilului nu poate fi dispusă decât atunci când noile circumstanțe demonstrează că părintele căruia i-a fost încredințat copilul nu mai este în măsură să îi asigure o dezvoltare adecvată [...], aceasta trebuie să fie justificată în mod corespunzător printr-o mai bună protecție a intereselor copilului, schimbările forțate în modul de viață obișnuit al copilului nefiind de dorit.

[Reclamanții] se contrazic în afirmații, deoarece, pe de o parte, aceștia subliniază dreptul prioritar al mamei în raport cu dreptul subsidiar al bunicilor de a-și exercita drepturile părintești, dar, pe de altă parte, aceștia au solicitat ca minorul să fie încredințat bunicilor materni în timpul absenței mamei din România. Prin urmare, aceștia nu propun o soluție definitivă și favorabilă minorului, prin care acesta să fie încredințat exclusiv unuia din părinți, ci oferă soluții temporare, ca cele actuale, în funcție de perioadele în care cei doi părinți se află în străinătate. Afirmația [primei reclamante] conform căreia ar vrea să rămână în țară, pentru a se ocupa de minor, în timp ce tatăl acestuia este în Italia, este contrazisă de [...] cererea sa de a încredința copilul bunicilor materni în timpul absenței sale din România.

Nu se poate reține faptul că bunicii paterni rețin în mod nelegal minorul, deoarece decizia [luată de Primăria Târgu Lăpuș], în temeiul art. 152 C. fam., a desemnat-o pe H.V. tutore al copilului în absența tatălui acestuia.

[...]

Criticile referitoare la comportamentul lui H.C. și al bunicilor paterni [...] nu constituie critici pertinente pentru stabilirea situației de fapt, deoarece mama copilului [...] nu a formulat o acțiune de acordare a dreptului de vizită a copilului [...] decât după introducerea prezentei acțiuni și ulterior hotărârii pronunțate de judecătoria. Prin urmare, neînțelegerile și conflictele dintre părți nu pot constitui un motiv suficient pentru a justifica schimbarea încredințării copilului.”

3. Demersurile reclamanților pentru a păstra legătura cu copilul

25. Prin adresa din 9 mai 2003, prima reclamantă a informat autoritatea tutelară că bunicii paterni, a căror capacitate de a se ocupa de copil o contesta, o împiedicau, atât pe ea, cât și pe ceilalți doi reclamanți, să vadă copilul și să îi ofere cadouri. Aceasta a solicitat să fie luate măsuri pentru soluționarea acestei situații. La 10 iunie 2003, autoritatea tutelară i-a sugerat primei reclamante să ia la cunoștință conținutul anchetei sociale dispuse de Judecătoria Târgu Lăpuș în a doua acțiune privind încredințarea copilului.

26. Prin noua adresă din 15 iunie 2003, prima reclamantă a solicitat autorității tutelare să ia măsurile necesare pentru remedierea situației, invocând obligația de control care îi revenea în temeiul art. 108 și art. 109 C. fam. La 10 iulie 2003, autoritatea tutelară a informat-o pe reclamantă că faptele pretinse nu reieșeau din constatările făcute la domiciliul copilului și că, prin urmare, nu era necesar să fie luate alte măsuri de protecție.

27. La 6 august 2003, la cererea reclamanților, doi reprezentanți ai departamentului de asistență socială și ai autorității tutelare i-au dus lui H.V. un pachet care conținea patru cutii cu jucării.

4. Cerere de ordonanță președințială pentru recunoașterea dreptului de vizită

28. La o dată neprecizată în 2004, bazându-se pe refuzul lui H.C. și H.V. de a le permite să viziteze copilul, reclamanții, asistați de un consilier, au introdus o cerere de ordonanță președințială pentru acordarea dreptului de vizită. Aceștia au solicitat permisiunea de a lua copilul la domiciliul lor în prima și a treia săptămână din fiecare lună, de vineri până

duminică, precum și o săptămână în timpul vacanțelor de iarnă și de primăvară și o lună în timpul vacanței de vară.

29. La ședința din 6 mai 2004, reclamanții au solicitat interogarea martorului F.F. Totuși, aceștia au renunțat ulterior la interogarea martorului respectiv și au declarat că nu intenționau să aducă alte probe. Instanța a observat că audierea unei înregistrări propuse de reclamanți nu era necesară, dat fiind acordul părților de a accepta dreptul de vizită în favoarea persoanelor în cauză.

30. Prin hotărârea din 6 mai 2004, Judecătoria Târgu Lăpuș le-a admis parțial acțiunea, ținând seama de faptul că H.C. și H.V. exprimaseră un acord de principiu privind dreptul de vizită la domiciliul copilului. Instanța a dispus ca H.C. și H.V. să le permită reclamanților să păstreze legături cu copilul la domiciliul acestuia din urmă

„în prima și a treia săptămână din lună, vineri, sâmbătă sau duminică, între orele 10:00 și 18:00, cu posibilitatea de a duce minorul în oraș sau în spații de petrecere a timpului liber.”

31. Instanța și-a motivat decizia astfel:

„Conform art. 43 alin. (3) C. fam., părintele divorțat păstrează dreptul de a avea legături personale [cu copilul], precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea lui profesională, iar art. 42 alin. (3) prevede posibilitatea încredințării copilului altor rude, din motive întemeiate, astfel încât cererea bunicilor materni este întemeiată, ca și cea a mamei.

[...]

Minorul a rămas de la vârsta de opt luni în grija părților, deci timp de peste cinci ani, ceea ce a dus la stabilirea unei relații afective speciale cu aceștia [...]

Această perioadă de cinci ani de întrerupere a legăturilor afective naturale între reclamanți și minor, indiferent de motive [...] [duce] la adoptarea unei soluții care reprezintă un echilibru între dorința reclamanților de a obține recunoașterea dreptului lor și interesul superior al minorului de a nu fi expus la traume psihice în urma plecării din domiciliul unde acesta a început să perceapă realitatea, restabilirea legăturilor între acesta și reclamanți trebuind să se facă lent, cu atât mai mult cu cât minorul nu poate alege el însuși în prezent soluția care i-ar fi cea mai favorabilă.

Prin urmare, legiuitorul a prevăzut, la art. 97 alin. (2) C. fam., că drepturile părintești trebuie exercitate numai în interesul copiilor minori, după ce a prevăzut la alin. (1) că ambii părinți au aceleași drepturi și îndatoriri față de copiii lor minori. [...]

Din cauza relațiilor încordate între părți, instanța consideră că posibilitatea de a duce minorul în oraș sau în spații de petrecere a timpului liber în zilele solicitate este de natură, pe de o parte, să evite conflictele, și, pe de altă parte, să satisfacă dorința reclamanților de a reînoda legăturile afective cu minorul”.

32. Reclamanții au formulat recurs, invocând faptul că H.V. îi împiedica să mențină legătura cu minorul și că aceasta îi întreținea o atitudine ostilă față de ei. Aceștia au adăugat faptul că dreptul de vizită stabilit de judecătorie era dificil de aplicat în măsura în care vinerea copilul mergea la grădiniță, iar programul de aplicare a dreptului de vizită ar fi perturbat programul școlar. În plus, suprafața mică a orașului și absența spațiilor de petrecere a timpului liber făceau ca dreptul primei reclamante de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea lui profesională să fie dificil de exercitat și impuneau reclamanților, în special în anotimpul rece, să viziteze copilul la domiciliul bunicilor paterni, cu care aceștia erau în conflict.

33. Prin hotărârea definitivă din 3 noiembrie 2004, Tribunalul Maramureș a respins ca nefondat recursul, reținând că

„Prin formularea acestei cereri, reclamanții urmăresc obținerea unei măsuri definitive și care să nu fie temporară, în conformitate cu art. 581 C. proc. civ.

Pe de altă parte, obținerea unei asemenea măsuri nu este urgentă, reclamanții arătând că fac demersuri de un an pentru a stabili legături personale [...] cu minorul [...]

În consecință, cererea de ordonanță președințială nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege, având în vedere că judecătoria a admis-o doar parțial, ținând seama de poziția adoptată de părți”.

5. Demersurile reclamanților în vederea executării hotărârii privind stabilirea dreptului de vizită

34. Conform observațiilor părților, din 2003 până în 2009, prima reclamantă venise în România de nouă ori, pentru perioade de trei până la patru săptămâni. Cu aceste ocazii, a încercat să își viziteze copilul, la început la domiciliul bunicilor paterni și, ulterior, la școală, din cauza degradării relațiilor cu aceștia din urmă.

a) Plângere penală pentru nerespectarea hotărârii din 6 mai 2004

35. La 3 iulie 2004, al doilea și al treilea reclamant au mers la domiciliul copilului pentru a-și exercita dreptul de vizită. Au avut loc discuții între bunicii materni și cei paterni, în urma cărora aceștia din urmă au cerut copilului să meargă la reclamanți. Speriat, copilul a refuzat să iasă din casă.

36. În aceeași zi, al doilea și al treilea reclamant au sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Lăpuș cu o plângere penală împotriva bunicii paterne pentru nerespectarea unei hotărâri judecătorești, și anume a hotărârii din 6 mai 2004.

37. La 31 august 2004, Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Lăpuș a dispus neînceperea urmăririi penale în favoarea bunicii paterne. În această rezoluție de neîncepere a urmăririi penale se preciza că putea fi vorba de un incident izolat, opoziția sistematică, condiție cerută de lege pentru existența unei asemenea infracțiuni, nefiind demonstrată.

38. În rezoluția de neîncepere a urmăririi penale se menționa faptul că aceasta trebuia comunicată ultimilor doi reclamanți. Totuși, aceștia din urmă susțin că au intrat în posesia unei copii a rezoluției, în urma demersurilor proprii, la 6 mai 2010. Aceștia prezintă Curții o copie a chitanței pentru cheltuielile pe care au trebuit să le plătească autorităților pentru a obține o copie a respectivei rezoluții.

b) Alte încercări ale ultimilor doi reclamanți pentru a lua legătura cu copilul

39. La 16 iulie 2004, ultimii doi reclamanți au mers la domiciliul copilului pentru a-i oferi cadouri și pentru a-l duce în oraș. De îndată ce au intrat ultimii doi reclamanți în curtea casei, bunica paternă a început să le facă reproșuri și să le adreseze cuvinte jignitoare. Copilul a refuzat să iasă din casă.

40. La 1 august 2004, cei trei reclamanți însoțiți de poliție au mers la domiciliul copilului. Din declarația martorului B.A. făcută în fața unui notar public reiese că a avut loc o ceartă cu această ocazie, în urma căreia bunica paternă a fost lovită, iar hainele i-au fost rupte. Copilul a fost luat cu forța de reclamanți. Conform martorului, poliția nu a intervenit. În urma acestor evenimente, o amendă contravențională a fost aplicată ultimului reclamant pentru deranjarea liniștii publice.

c) Demersuri efectuate prin intermediul unui executor judecătoresc

41. La 14 iulie 2004, cei trei reclamanți au mandatat un executor judecătoresc pentru a pune în executare hotărârea din 6 mai 2004.

42. La 29 iulie 2004, dând curs cererii executorului judecătoresc, Judecătoria Târgu Lăpuș a dispus punerea în executare a hotărârii din 6 mai 2004 menționată.

43. La 13 august 2004, executorul judecătoresc, însoțit de reclamanți și de poliție, a încercat să pună în executare hotărârea. Procesul-verbal întocmit cu această ocazie menționa declarația bunicilor paterni conform căreia copilul ar fi plâns și ar fi amenințat că se va arunca pe fereastră dacă va fi luat cu forța de reclamanți. De asemenea, acesta menționa că reclamanții căutaseră copilul la domiciliul unui vecin, unde se afla acesta, și că reclamanții aveau obligația de a-l aduce bunicilor paterni în aceeași zi la ora 18:00.

44. La 3 și 8 noiembrie 2004, executorul judecătoresc a dispus reținerea unei treimi din pensia bunicii paterne pentru a acoperi cheltuielile de executare efectuate cu ocazia punerii în executare a hotărârii din 6 mai 2004. Cheltuielile de executare au fost plătite la 27 decembrie 2004. Prin procesul-verbal din 10 ianuarie 2005, executorul judecătoresc a constatat că dosarul de executare fusese finalizat prin plata cheltuielilor de executare. Prin procesul-verbal din 27 ianuarie 2005, după ce a constatat că reclamantii nu depuseseră contestație împotriva actelor de executare în termenul prevăzut de lege, executorul judecătoresc a dispus arhivarea dosarului.

d) Examenul psihologic al copilului

45. La cererea tatălui său, la 19 octombrie 2004, H.P. a fost supus unui examen psihologic pentru a se stabili cauzele stării de stres și de anxietate. Din certificatul medical întocmit în urma acestui examen reiese că minorul suferea de tulburări emoționale din cauza conflictelor familiale. Se recomanda ca minorul să nu mai fie expus la conflictele familiale și să nu mai fie vizitat.

e) Demersuri efectuate prin intermediul autorității tutelare

46. La 30 noiembrie 2004, cei trei reclamanți au informat autoritatea tutelară despre dificultățile întâmpinate în exercitarea dreptului lor de vizită recunoscut prin hotărârea din 6 mai 2004. Aceștia au informat-o în special de faptul că, la 19 noiembrie 2004, într-o zi de vineri, merseseră la ora 10 la școala unde învăța copilul, fără să îl poată lua totuși cu ei, directoarea școlii opunându-se pe motiv că acesta trebuia să urmeze cursurile între 8 și 13 și că la ora 13 trebuia să fie încredințat bunicilor paterni. Cu această ocazie, aceștia ar fi constatat că minorul era agitat și speriat de prezența lor, comportament pe care îl explicau prin interdicția bunicii paterne de a avea legături cu ei.

47. Aceștia au solicitat autorității tutelare să intervină pentru a pune capăt comportamentului ostil al lui H.V. care le interzicea reclamanților să viziteze copilul și refuza să primească jucăriile, hainele și alte cadouri pe care aceștia doreau să i le ofere, precum și să supună copilul unui examen psihologic care să poată determina cauzele comportamentului său în ceea ce îi privește. La 3 decembrie 2004, un pachet cu haine, jucării și bomboane a fost încredințat aceluiași departament de al doilea și al treilea reclamant pentru a fi oferit copilului.

48. La 29 decembrie 2004, autoritatea tutelară le-a răspuns că, în timpul vizitelor efectuate la domiciliul bunicilor paterni, se constata că minorul trăia într-un climat familial adecvat dezvoltării sale, fiind înconjurat de afecțiunea tatălui și a bunicilor; în plus, aceasta a considerat că minorul, în vârstă de cinci ani în perioada respectivă, era prea mic pentru a putea fi influențat în mod negativ în ceea ce îi privește pe bunicii materni; de asemenea, i-a informat pe reclamanți că nu putea interveni în legătură cu comportamentul ostil al lui H.V., pe motiv că aceasta avusese întotdeauna un comportament adecvat în relațiile cu reprezentanții autorității tutelare; de asemenea, a făcut referire la inițiativa sa de a trimite un reprezentant să îi însoțească pe bunicii materni la domiciliul copilului, pentru a-i oferi personal cadourile, dar aceștia ar fi refuzat, invocând relațiile încordate cu bunicii paterni, cadourile fiind transmise, prin urmare, doar prin intermediul reprezentanților autorității tutelare. Autoritatea tutelară a considerat că intervenția sa nu era în măsură să rezolve singură conflictele între părți, intervenția „altor autorități” fiind necesară în acest sens.

49. Prin adresele din 24 mai 2008 și 16 mai 2009, reclamantii au informat Curtea că, din mai 2007, nu l-au mai văzut pe copil pentru a nu-l face să sufere și pentru a evita conflictele.

II. Dreptul intern relevant

50. Articolele relevante ale Codului familiei prevăd următoarele:

Art. 42

„Instanța judecătorească va hotărî, odată cu pronunțarea divorțului, căruia dintre părinți vor fi încredințați copiii minori. În acest scop, instanța va asculta părinții și autoritatea tutelară și, ținând seama de interesele copiilor, [...] va hotărî, pentru fiecare dintre copii, dacă va fi încredințat tatălui sau mamei.

Pentru motive temeinice, copiii pot fi încredințați unor rude, ori unor alte persoane, cu consimțământul acestora, sau unor instituții de ocrotire.

Totodată, instanța judecătorească va stabili contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor”.

Art. 43

„Părintele divorțat, căruia i s-a încredințat copilul, exercită cu privire la acesta drepturile părintești. [...]

Părintele divorțat, căruia nu i s-a încredințat copilul, păstrează dreptul de a avea legături personale cu acesta, precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățatura și pregătirea lui profesională.”

Art. 44

„În cazul schimbării împrejurărilor, la cererea oricăruia dintre părinți [...], a autorității tutelare [...], instanța judecătorească va putea modifica măsurile privitoare la drepturile și obligațiile personale sau patrimoniale între părinții divorțați și copii. Modificarea măsurilor luate potrivit dispozițiilor art. 42 alin. (1) și (2) se va face cu paza cerințelor prevăzute de acele dispoziții”.

Art. 99

„De câte ori se ivește neînțelegere între părinți cu privire la exercițiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părintești, autoritatea tutelară, după ce ascultă pe părinți, hotărăște potrivit cu interesul copilului.”

Art. 108

„Autoritatea tutelară este obligată să exercite un control efectiv și continuu asupra felului în care părinții își îndeplinesc îndatoririle privitoare la persoana și bunurile copilului.

Delegații autorității tutelare au dreptul să viziteze copiii la locuința lor și să se informeze pe orice cale despre felul cum aceștia sunt îngrijiți, în ceea ce privește sănătatea și dezvoltarea lor fizică, educarea [...]; la nevoie, ei vor da îndrumările necesare.”

51. Art. 581 C. proc. civ. privind cererea de ordonanță președințială, astfel cum era în vigoare la momentul faptelor, este prezentat în hotărârea *Costreie împotriva României* (nr. 31703/05, pct. 56, 13 octombrie 2009).

În drept

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din convenție

52. Reclamanții se plâng de o atingere adusă dreptului lor la respectarea vieții de familie, pe de o parte, din cauza respingerii acțiunii lor privind modificarea încredințării copilului și, pe de altă parte, din cauza deciziilor pronunțate de instanțele interne care le-au limitat dreptul de vizită. De asemenea, aceștia se plâng de faptul că autoritățile române nu au luat măsurile adecvate pentru a asigura aplicarea rapidă a hotărârii din 6 mai 2004 a Judecătoriei Târgu Lăpuș care le acorda dreptul de vizită a copilului. Aceștia invocă art. 8 din convenție, formulat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului și a corespondenței sale.

2. Nu este admisă ingerința unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât dacă aceasta este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

53. Guvernul contestă acest argument.

54. Curtea constată că acest capăt de cerere al reclamantilor presupune trei aspecte: 1) respingerea acțiunii reclamantilor privind încredințarea copilului; 2) sfera de aplicare a dreptului de vizită stabilit de instanțele naționale în cadrul cererii de ordonanță președințială; 3) pretinsa lipsă de asistență din partea autorităților naționale la punerea în executare a hotărârii din 6 mai 2004 care stabilea un drept de vizită în favoarea reclamantilor. Curtea le va analiza separat (a se vedea, în același sens, *Hokkanen împotriva Finlandei*, 23 septembrie 1994, seria A nr. 299-A, pct. 59).

A. Cu privire la admisibilitate

1. Cu privire la încredințarea copilului

55. Reclamantii se plâng de respingerea cererii lor privind schimbarea încredințării copilului. Aceștia pretind că procedura care a condus la această decizie nu a fost echitabilă, pe motiv că instanțele interne ar fi ignorat probele depuse de ei la dosar. În plus, aceștia denunță subiectivitatea instanțelor interne, pe motiv că acestea au acceptat ca minorul să fie încredințat tatălui și nu mamei, de vreme ce, în realitate, bunicii paterni exercitau acest drept.

56. Curtea observă că deciziile pronunțate de instanțele interne refuzând să îi încredințeze copilul primei reclamante se interpretează ca fiind o ingerință în exercitarea dreptului său la respectarea vieții de familie, garantat la art. 8 § 1 din convenție. Presupunând că aceste decizii constituie o ingerință în dreptul la respectarea vieții de familie al celui de-al doilea și al treilea reclamant, Curtea observă că, în principiu, ingerința invocată presupune încălcarea art. 8 cu excepția cazului în care aceasta este „prevăzută de lege”, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime în sensul § 2 al acestei dispoziții și poate fi considerată drept „necesară într-o societate democratică”.

57. În speță, ingerința era prevăzută de lege, și anume de Codul familiei, și urmarea evident un scop legitim în sensul art. 8 § 2, și anume protecția interesului superior al copilului.

58. Pentru a cerceta dacă măsura în litigiu era „necesară într-o societate democratică”, Curtea va examina, având în vedere întreaga cauză, dacă motivele invocate pentru a o justifica erau pertinente și suficiente în sensul art. 8 § 2 din convenție. De asemenea, sarcina Curții nu este aceea de a se substitui autorităților interne pentru a reglementa problemele legate de încredințarea și vizitarea copilului, deoarece instanțele naționale sunt, în principiu, mai competente decât instanța internațională pentru a evalua elementele de care dispun și beneficiază, prin urmare, de o mare libertate în materie [*Elsholz împotriva Germaniei* (MC), nr. 25735/94, pct. 48, CEDO 2000-VIII]. În schimb, acestea îi revine sarcina de a aprecia, din perspectiva convenției, hotărârile pe care aceste instanțe le-au pronunțat în exercitarea puterii lor de apreciere (*Hokkanen*, citată anterior, pct. 55) și de a verifica dacă ingerința incriminată era „necesară”, și anume dacă era proporțională cu scopul legitim urmărit.

59. În speță, după divorțul părinților, copilul a fost de la început încredințat tatălui, prin hotărârea din 29 mai 2002 a Judecătoriei Târgu Lăpuș, rămasă definitivă în urma respingerii apelului primei reclamante și a neintroducerii unui recurs de către aceasta.

60. Ulterior, instanțele naționale au considerat că nu era necesar să se modifice încredințarea copilului, având în vedere că situația faptică nu se modificase substanțial în comparație cu perioada în care această hotărâre fusese pronunțată, că se părea că minorul s-a integrat bine în familia bunicilor paterni de care acesta era foarte atașat, că o schimbare a încredințării nu ar fi fost în interesul acestuia, dat fiind, în special, faptul că prima reclamantă și soțul acesteia intenționau să rămână să lucreze în străinătate și să încredințeze minorul bunicilor respectivi.

61. Curtea observă că hotărârile în litigiu au fost luate în conformitate cu dispozițiile pertinente ale art. 44 C. fam. și că acestea urmăreau un scop legitim, și anume protecția drepturilor copilului; în această privință, nu există îndoială că autoritățile competente au ținut

seama de interesele minorului, stabilite în rapoartele anchetelor sociale realizate la domiciliul părților și rezultate, de asemenea, din declarațiile martorilor. Admițând că cei doi părinți, precum și bunicii dispuneau de condiții adecvate pentru a asigura educația fiului și nepotului lor, instanțele au constatat că acesta era foarte atașat de tatăl și de bunicii paterni și că nu exista niciun motiv imperativ care să justifice schimbarea încredințării în interesul copilului. În plus, pentru a pronunța aceste hotărâri, instanțele naționale au fost în contact direct cu experții și cu martorii, aflându-se, prin urmare, într-o poziție mai bună decât instanța europeană pentru a găsi echilibrul just între interesele în cauză (*mutatis mutandis*, Hoppe împotriva Germaniei, nr. 28422/95, pct. 50 *in fine*, 5 decembrie 2002).

62. În plus, Curtea observă că reclamanții, reprezentați de un avocat, au avut posibilitatea de a-și susține argumentele, precum și de a lua la cunoștință argumentele prezentate de cealaltă parte și de a le discuta, și au putut prezenta probe. Trebuie reamintit că sarcina de a interpreta probele depuse la dosar revine în primul rând autorităților naționale. În speță, Curtea nu identifică niciun element arbitrar în modul în care instanțele naționale au interpretat probele și și-au motivat hotărârile. Prin urmare, nimic nu conduce la constatarea conform căreia procesul decizional nu a fost echitabil sau nu a permis reclamanților să joace un rol suficient pentru protejarea propriilor interese. Astfel, Curtea deduce că decizia de a nu schimba încredințarea minorului era necesară pentru protecția intereselor acestuia și nu poate fi considerată ca fiind disproporționată.

63. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că instanțele interne și-au întemeiat hotărârile pe motive pertinente și suficiente, în sensul art. 8 § 2 din convenție, și nu și-au depășit marja de apreciere. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

2. Cu privire la sfera de aplicare a dreptului de vizită stabilit în cadrul cererii de ordonanță președințială

a) Argumentele părților

64. Reclamanții consideră că hotărârile pronunțate de instanțele interne, care le limitează dreptul de vizită, sunt dificil de aplicat în practică și nu le permit să dezvolte relații personale cu copilul. Aceștia evidențiază că, pentru a le limita dreptul de vizită, instanțele naționale au acordat o pondere excesivă condițiilor materiale de viață ale tatălui. Astfel, acestea au ignorat interesul copilului și nu au urmărit să asigure un echilibru emoțional și psihologic copilului amenințat de conflictul familial. Reclamanții consideră că afirmațiile autorității tutelare și ale corpului profesoral audiate în procedură sunt invalidate de un certificat medical din 2 iunie 2001, care atestă că minorul, încredințat bunicilor paterni, a fost bolnav de mai multe ori, boli care, conform reclamanților, ar fi putut fi evitate printr-un comportament prompt din partea bunicii paterne.

65. Reclamanții subliniază că nu le poate fi reproșat niciun comportament abuziv, care să poată justifica limitarea dreptului de vizită a copilului. De asemenea, aceștia menționează că vinerea copilul merge la grădiniță până la ora 13, ceea ce restrânge în realitate durata vizitei, că vizitele la domiciliul acestuia, care este în realitate al bunicilor paterni, nu sunt posibile din cauza relațiilor conflictuale cu aceștia din urmă și că posibilitatea de a duce copilul în spații de petrecere a timpului liber în oraș este lipsită de aplicabilitate în măsura în care orașul nu este dotat cu spații de agrement acoperite, iar temperaturile foarte scăzute în anotimpul rece nu îi permit copilului să iasă.

66. Reclamanții adaugă că, în procedura care s-a finalizat prin hotărârile din 6 mai 2004, cererile lor de probe nu au fost admise, iar argumentele lor nu au fost examinate de instanță.

67. Cu titlu introductiv, Guvernul observă că modul în care instanțele naționale au stabilit programul de vizitare nu constituie *per se* o ingerință în dreptul reclamanților la respectarea vieții lor de familie.

68. Cu titlu subsidiar, acesta consideră că hotărârile instanțelor naționale, care determină sfera de aplicare a dreptului de vizită al reclamanților, constituie o măsură conformă cu dispozițiile convenției, în măsura în care aceasta este prevăzută de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, urmărește un scop legitim, și anume protejarea interesului superior al copilului, și este necesară într-o societate democratică.

69. De asemenea, Guvernul observă că motivele reținute de instanțele naționale pentru stabilirea dreptului de vizită sunt pertinente și suficiente. Conform acestuia, plecând de la circumstanțele concrete ale cauzei, instanțele naționale au ținut seama de interesul superior al copilului și au asigurat un echilibru just între interesele acestuia din urmă și cele ale reclamanților. Acesta adaugă că, în procedură, reclamanții au avut un rol suficient de important pentru a-și apăra interesele.

b) Motivarea Curții

70. Curtea reamintește că, pentru un părinte și copilul său, a fi împreună reprezintă un element esențial al vieții de familie, chiar dacă relația dintre părinți a încetat, și că măsurile interne care îi împiedică să fie împreună constituie o ingerință în dreptul protejat la art. 8 din convenție (a se vedea, printre altele, *Johansen împotriva Norvegiei*, 7 august 1996, pct. 52, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-III, și *Bronda împotriva Italiei*, 9 iunie 1998, pct. 51, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-IV). În general, după divorț, este în interesul copilului ca legăturile dintre acesta și familia sa să se păstreze (*Gnahoré împotriva Franței*, nr. 40031/98, pct. 59, CEDO 2000-IX).

71. În circumstanțele cauzei, hotărârile care stabilesc programul de vizitare al reclamanților la opt ore pe săptămână reprezintă o ingerință în exercitarea dreptului lor la respectarea vieții de familie. Același lucru este valabil și atunci când este vorba, ca în speță, de relațiile dintre un copil care a locuit un anumit timp cu bunicii săi (*Bronda împotriva Italiei*, 9 iunie 1998, pct. 51, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-IV și supra, pct. 20).

72. Ingerința este prevăzută de lege. Întemeiată pe dispozițiile din Codul familiei, măsura contestată de reclamanți viza în mod evident protecția intereselor copilului. Prin urmare, aceasta urmărea un scop legitim în sensul art. 8 § 2 din convenție.

73. Pentru a cerceta dacă măsura în litigiu este „necesară într-o societate democratică”, Curtea va examina, având în vedere întreaga cauză, dacă motivele invocate pentru a o justifica erau pertinente și suficiente în sensul art. 8 § 2 citat anterior. Fără îndoială, examinarea a ceea ce folosește cel mai bine interesului copilului este întotdeauna de o importanță crucială în toate cauzele de acest fel. Bineînțeles, un echilibru just trebuie să fie păstrat între interesele copilului și cele ale părintelui [a se vedea, de exemplu, *Olsson împotriva Suediei* (nr. 2), 27 noiembrie 1992, pct. 90, seria A nr. 250]. Astfel, Curtea va acorda o importanță deosebită interesului superior al copilului, care, în funcție de natura și gravitatea sa, poate să primeze asupra celui al părintelui. În special, art. 8 din convenție nu poate fi interpretat ca autorizând părintele să ia măsuri care să prejudicieze sănătatea și dezvoltarea copilului (*Johansen*, citată anterior, pct. 78).

74. În speță, instanțele naționale și-au întemeiat deciziile pe interesul superior al copilului. Acestea s-au sprijinit pe faptul că încredințarea copilului fusese acordată tatălui său și că minorul continua să locuiască cu bunicii săi paterni, cu care locuia de mult timp, fiind încredințat bunicii. Cu siguranță, acestea au luat în considerare vârsta foarte mică a copilului și consecințele pe care schimbările acestui program le-ar putea avea asupra lui. În plus, acestea au considerat că restabilirea legăturilor dintre copil și reclamanți trebuia să se facă lent. Ținând seama de relațiile încordate dintre reclamanți și bunicii paterni, instanțele

naționale au stabilit programul de vizitare astfel încât să permită celor interesați să se întâlnească singuri cu copilul.

75. Ținând seama de faptul că autoritățile naționale beneficiază de raporturi directe cu toate persoanele interesate (*Elsholz*, citată anterior, pct. 48), Curtea nu se îndoiește de relevanța motivelor reținute de instanțele naționale. Totuși, este necesar să se determine, în funcție de circumstanțele cauzei și, în special, de gravitatea deciziilor care trebuie luate, dacă reclamantul a putut juca un rol suficient de important în procesul decizional, considerat ca un întreg, pentru a le asigura protecția necesară a intereselor lor [*W. împotriva Regatului Unit*, 8 iulie 1987, pct. 64, seria A nr. 121, *Elsholz*, citată anterior, pct. 52, și *Sahin împotriva Germaniei* (MC), nr. 30943/96, pct. 68, CEDO 2003-VIII].

76. În acest sens, Curtea observă că reclamantul, reprezentat de avocat, au avut posibilitatea de a-și susține argumentele în procedură și de a prezenta probe. Persoanele interesate au renunțat la audierea unui martor și, prin intermediul avocatului, au afirmat că nu intenționau să prezinte alte probe. În plus, judecătoria a respins motivat cererea acestora de probe privind o înregistrare audio (supra, pct. 29).

77. În ceea ce privește acuzația reclamanților cu privire la lipsa examinării argumentelor lor de către instanțele naționale, reiese din dosar că judecătoria a examinat cererea acestora în detaliu. În ceea ce privește procedura de revizuire introdusă de reclamant, tribunalul a confirmat hotărârea instanței inferioare. Curtea consideră că, pronunțându-se astfel, tribunalul a integrat motivele reținute de judecătoria (*a contrario*, *Albina împotriva României*, 28 aprilie 2005, nr. 57808/00, pct. 34).

78. În concluzie, nimic nu conduce la constatarea conform căreia procesul decizional care a determinat instanțele naționale să ia măsura în litigiu nu a fost echitabil sau nu a permis reclamanților să joace un rol suficient pentru protejarea propriilor interese [*R.R. împotriva României* (nr. 1) (dec.), nr. 1188/05, 12 februarie 2008].

79. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

3. Cu privire la aplicarea dreptului de vizită stabilit în cererea de ordonanță președințială

80. Curtea constată că acest capăt de cerere privind imposibilitatea reclamanților de a pune în aplicare hotărârea din 6 mai 2004 referitoare la dreptul de vizită nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. În plus, subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

81. Reclamantul se plâng de faptul că autoritățile naționale nu le-au acordat asistență în executarea hotărârii definitive din 6 mai 2004 a Judecătoriei Târgu Lăpuș. Aceștia pretind că autoritățile au rămas pasive în fața refuzului bunicilor paterni de a respecta dreptul de vizită a copilului.

82. În perioadele în care s-a întors în România, prima reclamantă subliniază că a încercat să își viziteze copilul, la început la domiciliul bunicilor paterni, și, ulterior, din cauza degradării relațiilor cu aceștia din urmă, la școală. În această perioadă, autoritățile locale competente nu au jucat un rol activ în medierea disputei existente între aceasta și bunicii paterni pentru a face posibile întâlnirile cu copilul. Presupunând chiar că, după anul 2004, nu a solicitat asistența autorităților pentru punerea în aplicare a hotărârii din 6 mai 2004, aceasta consideră că autoritățile naționale nu și-au îndeplinit obligațiile pozitive de a exercita un control efectiv și continuu asupra modului în care drepturile copilului au fost respectate. Aceasta subliniază că, în 2003 și 2004, a solicitat de mai multe ori în scris autorităților locale să îi acorde asistență, dar demersurile sale nu au avut nicio urmărire.

83. Ultimii doi reclamanți subliniază că au fost împiedicați să aibă contact cu nepotul lor, cum li se permitea prin hotărârea din 6 mai 2004, din cauza opunerii bunicilor paterni. Aceștia adaugă că au depus o plângere penală la poliția locală pentru a se constata refuzul bunicilor paterni de a respecta hotărârea citată anterior și că s-a dispus neînceperea urmăririi penale în cauză, iar această decizie nu le-a fost comunicată decât la 6 mai 2010, dată la care răspunderea penală a bunicilor paterni era deja prescrisă. Aceștia adaugă faptul că, deși s-au prezentat de mai multe ori la domiciliul nepotului, nu au putut intra în contact cu acesta. Aceștia consideră că, prin atitudinea lor, autoritățile locale, poliția și instanțele naționale i-au susținut pe bunicii paterni. În plus, acestea l-au descurajat pe ultimul reclamant în demersurile sale aplicându-i o amendă contravențională pentru tulburarea ordinii publice, cu ocazia vizitei din 1 august 2004 la domiciliul copilului (supra, pct. 40 *in fine*).

84. În cele din urmă, reclamanții consideră că, ținând seama de hotărârile definitive pronunțate deja în cauză, o nouă procedură întemeiată pe dreptul comun pentru a obține un drept de vizită definitiv nu ar modifica situația. De asemenea, aceștia adaugă că minorul este manipulat de tatăl și de bunicii paterni și că declarațiile acestuia cu ocazia unui interogatoriu în cadrul unei noi proceduri ar fi previzibile. Aceștia afirmă că, pentru a evita o traumă suplimentară a copilului, nu au întreprins alte măsuri de punere în aplicare, acceptând să îl viziteze pe copil la școală, în speranța de a ameliora în timp relațiile cu H.P.

85. Guvernul remarcă faptul că dreptul de vizită al reclamanților a fost stabilit în urma unei cereri de ordonanță președințială, cu caracter provizoriu, până la soluționarea acțiunii pe fond. Acesta subliniază că cererea de ordonanță președințială a fost examinată cu promptitudine de instanțele naționale.

86. Guvernul consideră că statul a pus la dispoziția reclamanților mijloace suficiente și eficiente pentru punerea în aplicare a hotărârii din 6 mai 2004. Prin urmare, reclamanții erau cei care trebuiau să acționeze cu promptitudine și să utilizeze mijloacele puse la dispoziția lor pentru a obține punerea în aplicare a hotărârii, ceea ce, conform Guvernului, nu au făcut.

87. În această privință, Guvernul subliniază că, deși reclamanții au apelat la un executor judecătoresc pentru a le acorda asistență în executarea hotărârii din 6 mai 2004, aceștia nu au depus contestație la executare sau o acțiune disciplinară împotriva executorului pentru a contesta actele de executare. În plus, aceștia nu au făcut alte demersuri pe lângă executor pentru a solicita continuarea executării hotărârii în cauză. În afară de aceasta, după noiembrie 2004, reclamanții nu au informat autoritatea tutelară despre imposibilitatea de a vedea copilul. În orice caz, aceste autorități, care au urmărit situația copilului, au observat că ultima întâlnire între reclamanți și H.P. ar fi avut loc la 24 aprilie 2009, la școală. În ceea ce privește prima reclamantă, era dificil pentru autorități să ia măsurile necesare, în măsura în care aceasta era plecată în străinătate.

88. În cele din urmă, Guvernul observă că, în urma unui examen psihologic, s-a stabilit că H.P. suferea de tulburări emoționale din cauza conflictelor în familie. În plus, s-a recomandat ca minorul să nu mai fie expus la conflictele familiale și să nu mai fie luat de către reclamanți împotriva voinței sale.

1. Motivarea Curții

a) Principii generale

89. Curtea face trimitere mai întâi la principiile fundamentale care rezultă din jurisprudența sa, aplicabile în cauză, pe care le-a menționat deja la pct. 70 de mai sus. Aceasta reamintește că același lucru este valabil și atunci când este vorba, ca în speță, de relațiile dintre un copil și bunicii săi, cu atât mai mult cu cât în favoarea acestora din urmă a fost pronunțată o hotărâre judecătorească prin care le era recunoscut dreptul de a avea contact cu copilul (*mutatis mutandis*, *Bronda*, citată anterior, pct. 51).

90. În această privință, Curtea reamintește că, dacă art. 8 tinde în principal să protejeze individul împotriva imixtiunilor arbitrare ale autorităților publice, acesta generează, de asemenea, obligații pozitive inerente unei „respectări” efective a vieții de familie. Într-un caz ca și în celălalt, trebuie să se țină seama de justul echilibru care trebuie păstrat între interesele în cauză ale individului și ale societății în ansamblul său; de asemenea, în ambele ipoteze, statul beneficiază de o anumită marjă de apreciere (*Keegan împotriva Irlandei*, 26 mai 1994, pct. 49, seria A nr. 290).

91. În ceea ce privește obligația statului de a adopta măsuri pozitive, Curtea a declarat în numeroase rânduri că art. 8 implică dreptul unui părinte la măsuri care să îl reunească pe el și pe copilul său și obligația autorităților naționale de a lua astfel de măsuri (a se vedea, de exemplu, *Ignaccolo-Zenide împotriva României*, nr. 31679/96, pct. 94, CEDO 2000-I, și *Nuutinen împotriva Finlandei*, nr. 32842/96, pct. 127, CEDO 2000-VIII).

92. Cu toate acestea, obligația autorităților naționale de a lua măsuri în acest sens nu este absolută, deoarece, uneori, reunirea unui părinte cu copiii săi care trăiesc de mai mult timp împreună cu celălalt părinte nu poate avea loc imediat și necesită preparative. Natura și amploarea acestora depind de circumstanțele fiecărei spețe, dar înțelegerea și cooperarea tuturor persoanelor implicate constituie întotdeauna un factor important. Dacă autoritățile naționale trebuie să facă tot posibilul pentru a facilita o asemenea colaborare, obligația acestora de a recurge la constrângere în domeniu nu poate fi decât limitată: acestea trebuie să țină seama de interesele, drepturile și libertățile acestor persoane și, în special, de interesele superioare ale copilului și de drepturile pe care i le recunoaște art. 8 din convenție. În situația în care contactele cu părinții riscă să amenințe aceste interese sau să aducă atingere acestor drepturi, autoritățile naționale trebuie să asigure un echilibru just între acestea (*Hokkanen* citată anterior, pct. 58, și *Ignaccolo-Zenide*, citată anterior, pct. 94).

b) Aplicarea principiilor generale în speță

93. În primul rând, Curtea observă că nu se contestă în speță că legătura dintre reclamant și H.P. intră sub incidența vieții de familie în sensul art. 8 din convenție.

i) Perioada care trebuie luată în considerare

94. În ceea ce privește hotărârea pronunțată, în privința cererii de ordonanță președințială, la 6 mai 2004, astfel cum a fost confirmată prin hotărârea din 3 noiembrie 2004, Guvernul consideră că aceasta a încetat să producă efecte la 14 martie 2005, data pronunțării hotărârii definitive în procedura de încredințare a copilului. Potrivit acestuia, după această dată, reclamantii ar fi trebuit să introducă o nouă cerere pentru stabilirea dreptului definitiv de vizită.

95. Curtea a observat deja că, deși definește caracterul temporar al ordonanțelor președințiale, dreptul intern nu oferă nicio precizare cu privire la procedura care trebuie urmată în cazul în care hotărârea definitivă pronunțată în procedura de încredințare a copilului nu conține nicio dispoziție privind dreptul de vizită al părintelui căruia nu i-a fost încredințat copilul (*Costreie*, citată anterior, pct. 76). În speță, decizia pe fond a hotărât numai cu privire la încredințarea copilului și nu s-a pronunțat cu privire la dreptul de vizită al reclamantilor.

96. Totuși, Curtea consideră că prezenta cauză se deosebește de cauza *Costreie împotriva României*, citată anterior. În speță, spre deosebire de cauza *Costreie*, autoritățile naționale nu au mai recunoscut caracterul executoriu al hotărârii privind cererea de ordonanță președințială din 6 mai 2004, prin deciziile sau demersurile lor, după pronunțarea hotărârii definitive în procedura de încredințare a copilului (*Costreie*, citată anterior, pct. 75 și 77). În plus, Curtea reamintește că a ajuns la concluzia că, în cadrul procedurii de încredințare a copilului și a celei privind dreptul de vizită, procesul decizional a fost echitabil și a permis

reclamanților să joace un rol suficient pentru protejarea propriilor interese (*a contrario Ignaccolo-Zenide*, citată anterior, pct. 99-100; supra, pct. 62 și 76-78).

97. Prin urmare, ținând seama de cele de mai sus, Curtea nu va lua în considerare perioada ulterioară datei de 14 martie 2005, dată la care acțiunea a fost soluționată pe fond. După această dată, reclamanții și-ar fi putut revendica drepturile prin inițierea unei acțiuni în justiție pentru a se stabili în favoarea lor un drept definitiv de vizită.

ii) Cu privire la punerea în aplicare a dreptului de vizită al reclamanților

98. Punctul decisiv în speță constă în a ști dacă autoritățile române au luat toate măsurile care se impuneau în mod rezonabil pentru a facilita executarea hotărârii pronunțate la 6 mai 2004 de Judecătoria Târgu Lăpuș prin care li se acorda reclamanților dreptul de vizită a copilului (*Hokkanen*, citată anterior, pct. 58).

99. Este necesar să se reamintească faptul că, într-o cauză de acest gen, caracterul adecvat al unei măsuri este stabilit în funcție de rapiditatea punerii sale în aplicare. Într-adevăr, procedurile privind dreptul de vizită, inclusiv executarea hotărârii pronunțate la încheierea acestora, necesită o soluționare urgentă, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relațiilor dintre copil și părintele care nu trăiește împreună cu el (*Costreie*, citată anterior, pct. 81). În speță, acest lucru este justificat cu atât mai mult cu cât acțiunea introdusă de reclamanți este o cerere de ordonanță președințială. Or, esența unei asemenea acțiuni este de a proteja individul împotriva oricărui prejudiciu care poate rezulta din simpla scurgere a timpului (*Ignaccolo-Zenide*, citată anterior, pct. 102).

100. Cu titlu introductiv, Curtea observă că Guvernul indică faptul că prima reclamantă se afla pentru perioade lungi în străinătate. În mod similar Guvernului, Curtea admite că, având în vedere că realizarea dreptului de vizită implică în sine prezența mamei copilului, se înțelege că, în speță, nu se poate impune autorităților obligația de a pune în aplicare hotărârea din 6 mai 2004 în absența persoanei în cauză. Totuși, aceasta observă că părțile nu au informat-o cu privire la perioadele în care prima reclamantă se afla în România în timpul perioadei cuprinse între 6 mai 2004 și 14 martie 2005. Conform dosarului, aceasta a mandatat executorul judecătoresc în vederea executării și, după 1 august 2004, a participat la actele de executare.

101. În concluzie, Curtea consideră că nu este de competența sa să facă speculații cu privire la perioadele în care prima reclamantă a fost în România. Aceasta va examina modul în care autoritățile au luat măsurile necesare și adecvate pentru a facilita executarea hotărârii în cauză, ținând seama de faptul că și persoanele interesate trebuie să aibă un comportament activ în executarea hotărârii [*D. împotriva Poloniei* (dec.), nr. 8215/02, 14 martie 2006].

102. În acest sens, Curtea observă că, deși, la 14 iulie 2004, reclamanții au mandatat un executor judecătoresc pentru a pune în aplicare hotărârea din 6 mai 2004, acesta nu a fost investit cu formulă executorie decât două săptămâni mai târziu, și anume la 29 iulie 2004 (supra, pct. 42), împiedicându-i astfel pe reclamanți să își exercite dreptul de vizită stabilit prin hotărârea în cauză. În contextul cauzei, Curtea nu este convinsă că un asemenea interval de timp, care nu este în niciun fel imputabil reclamanților, corespunde esenței unei astfel de acțiuni care implică urgența.

103. Ulterior, deși hotărârea în cauză a acordat reclamanților dreptul de vizită la fiecare două săptămâni, executorul judecătoresc a făcut tot ce era necesar pentru a pune în aplicare dreptul de vizită al reclamanților o singură dată, și anume la 13 august 2004, fără ca, după această dată, să mai organizeze alte întâlniri. În plus, acesta a închis dosarul de executare înainte ca acțiunea pe fond să fie soluționată (supra, pct. 44). De asemenea, în măsura în care Guvernul le reproșează reclamanților că nu au introdus o acțiune disciplinară împotriva executorului sau o contestație la executare, Curtea consideră că asemenea acțiuni nu pot fi considerate suficiente, deoarece este vorba de căi indirecte de executare (*mutatis mutandis*, *Ignaccolo-Zenide*, citată anterior, pct. 111). Astfel, după 13 august 2004, reclamanții nu și-au

putut exercita dreptul de vizită, astfel cum era prevăzut de hotărârea din 6 mai 2004 pronunțată de Judecătoria Târgu Lăpuș.

104. Luând act de modul în care reclamantii au reușit să obțină punerea în aplicare a dreptului lor de vizită, și anume obligând copilul să respecte hotărârea judecătorească (supra, pct. 40 și 43), Curtea dorește să sublinieze că măsurile coercitive în privința copiilor nu sunt recomandate în acest domeniu delicat (*Ignaccolo-Zenide*, citată anterior, pct. 106). În această privință, poliția și executorul judecătoresc care erau prezenți la executare nu au considerat necesară intervenția autorității specializate în protecția copilului, și anume a autorității tutelare. În plus, această ultimă autoritate era deja informată de prima reclamantă cu privire la relațiile încordate existente între părți (supra, pct. 25-26).

105. În cadrul demersurilor lor, în noiembrie 2004, reclamantii au informat autoritatea tutelară cu privire la dificultățile întâmpinate pentru punerea în aplicare a dreptului lor de vizită stabilit prin hotărârea din 6 mai 2004. Or, această autoritate s-a limitat să transmită reclamantilor o comunicare în care erau descrise relațiile existente între părți, asigurându-i de comportamentul adecvat al bunicii paterne în relația cu autoritățile (supra, pct. 48), ceea ce nu răspundea în niciun fel dificultăților legate de punerea în aplicare a dreptului de vizită, invocate de persoanele în cauză. Autoritatea tutelară a considerat că intervenția sa nu era în măsură să rezolve singură conflictele între părți, intervenția „altor autorități” fiind necesară în acest sens. Totuși, aceasta nu i-a informat pe reclamantii despre natura sau numele „celorlalte autorități” competente.

106. Deși este adevărat că autoritatea tutelară a propus celui de-al doilea și al treilea reclamant să îi însoțească pentru a oferi cadouri copilului, este adevărat și faptul că nicio măsură nu a fost propusă pentru aplicarea efectivă a dreptului de vizită care nu fusese exercitat de mai multe luni. Or, după cum a menționat deja Curtea, autoritățile naționale, beneficiind de un contact direct cu toate persoanele implicate, sunt cele mai în măsură să stabilească și să aplice măsurile cele mai adecvate pentru protejarea interesului superior al copilului.

107. Dată fiind vârsta fragedă a copilului, intervenția autorității tutelare era în speță cu atât mai necesară cu cât, în urma examenului psihologic efectuat la 19 octombrie 2004, s-a stabilit că H.P. suferea de tulburări emoționale ca urmare a conflictelor din familie și se recomanda ca acesta să nu mai fie constrâns la realizarea dreptului de vizită. Această constatare alarmantă nu ar fi trebuit să oprească autoritățile competente în demersurile acestora, ci să le motiveze pentru a organiza contacte pregătitoare între părți și copil și să solicite în plus ajutorul pedopsihiatrilor sau al psihologilor în vederea remedierii situației (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Amanalachioai împotriva României*, nr. 4023/04, pct. 101, 26 mai 2009). Autoritatea tutelară, căreia art. 108 C. fam. îi conferea totuși competențe suficiente în materie, s-a limitat să constate că minorul era bine la tatăl și bunicii paterni și să acționeze ca intermediar pentru a-i transmite acestuia pachete. Astfel, au fost puse bazele unei degradări posibil iremediabile a relațiilor dintre reclamantii și copil.

108. Curtea observă că, după 13 august 2004, autoritățile nu au luat nicio măsură pentru a pune în aplicare dreptul de vizită al reclamantilor, astfel cum este definit în hotărârea din 6 mai 2004. În plus, după comunicarea adresată de autoritatea tutelară reclamantilor în decembrie 2004 (supra, pct. 48) și până la soluționarea acțiunii pe fond privind încredințarea, autoritățile române sesizate cu executarea hotărârii citate anterior au dat dovadă de inactivitate totală. Or, în măsura în care reclamantii au sesizat în mod valabil autoritățile cu privire la executarea hotărârii în cauză și cu privire la dificultățile întâmpinate la punerea în aplicare a acesteia, inactivitatea reclamantilor nu putea scuti autoritățile de obligațiile ce le reveneau, în calitate de depozitari ai forței publice, în materie de executare (*Ignaccolo-Zenide*, citată anterior, pct. 111).

109. Curtea este conștientă de faptul că dificultățile întâmpinate în executarea hotărârii din 6 mai 2004 prin care era conferit reclamantilor dreptul de vizită proveneau în mare parte din animozitatea existentă între cei doi părinți și familiile acestora. Totuși, autoritățile trebuie

să intervină în special atunci când situația este conflictuală între părți, fără să le revină, bineînțeles, o obligație în privința rezultatului. Cu toate acestea, Curtea nu poate admite, în circumstanțele cauzei, ca reclamanții să fie considerați răspunzători de ineficiența hotărârilor sau a măsurilor relevante în vederea stabilirii unor contacte efective (*mutatis mutandis*, *Hokkanen*, citată anterior, pct. 60).

110. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea consideră că autoritățile competente nu au depus eforturi rezonabile pentru a facilita contactele regulate între reclamanți și H.P., în condițiile prevăzute de hotărârea din 6 mai 2004. În consecință, în pofida marjei de apreciere de care beneficiază autoritățile competente în materie, imposibilitatea reclamanților de a-și exercita dreptul de vizită se interpretează, în cazul de față, ca o atingere disproporționată adusă dreptului la respectarea vieții de familie, garantat de art. 8 din convenție.

111. Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din convenție.

II. Cu privire la celelalte preținse încălcări

112. Invocând art. 6 din convenție, reclamanții se plâng de inechitatea procedurii privind modificarea încredințării copilului. Din perspectiva art. 13 din convenție, aceștia se plâng că nu au beneficiat de un recurs efectiv, în măsura în care apelul și recursul în a doua procedură privind încredințarea copilului au fost judecate de aceeași curte de apel. Din perspectiva art. 14 din convenție și a art. 5 din Protocolul nr. 7 la convenție, aceștia pretind în cele din urmă că au suferit o discriminare nejustificată din partea instanțelor interne, care ar fi încălcat, potrivit susținerilor acestora, principiul egalității între soți.

113. În ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe art. 6 din convenție, Curtea observă că reclamanții au beneficiat de o procedură contradictorie. Aceștia au putut să prezinte, în diverse etape ale procedurii, argumentele pe care le considerau pertinente pentru apărarea intereselor lor, iar deciziile de respingere a acțiunii lor au fost motivate de instanțele naționale. În procedura în litigiu, considerată în ansamblul său, Curtea nu identifică niciun aspect inechitabil sau arbitrar care poate cauza probleme din perspectiva art. 6 § 1 din convenție. Ținând seama, de asemenea, de concluziile la care a ajuns din perspectiva art. 8 cu privire la acest subiect (supra, pct. 62), Curtea constată că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

114. În ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe art. 13 din convenție, Curtea observă că acesta se referă în realitate la pretinsa lipsă de imparțialitate a instanțelor interne și că trebuie analizat din perspectiva art. 6 din convenție. Or, aceasta reamintește că a hotărât deja că faptul că aceeași instanță se pronunță asupra a două căi de recurs în cadrul aceleiași proceduri nu constituie un motiv legitim de suspiciune cu privire la imparțialitatea instanței respective, cu condiția ca completele de judecată care s-au pronunțat succesiv cu privire la cauză să fi fost diferite, cum era cazul în speță [*Parohia Greco-Catolică Ticvaniul Mare împotriva României* (dec.), nr. 2534/02, 24 octombrie 2006]. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din convenție.

115. În cele din urmă, Curtea observă că nu sunt justificate capetele de cerere întemeiate pe art. 14 din convenție și pe art. 5 din Protocolul nr. 7 la convenție. Ținând seama de ansamblul elementelor de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la pretențiile formulate, Curtea nu a evidențiat nicio încălcare aparentă a drepturilor și libertăților garantate de articolele citate. De asemenea, în privința ultimilor doi reclamanți, aceștia nu pot pretinde că au suferit un prejudiciu ca urmare a preținsei inegalități de tratament între prima reclamantă și fostul său soț, care să le permită să se considere victimele unei încălcări a art. 5 din Protocolul nr. 7 la convenție. Rezultă că aceste capete de cerere sunt în mod vădit nefondate și trebuie respinse în temeiul art. 34 și al art. 35 § 3 și 4 din convenție.

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din convenție

116. Art. 41 din convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

117. Prima reclamantă solicită 25 000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral suferit. Al doilea și al treilea reclamant solicită împreună 15 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

118. Guvernul consideră că legătura de cauzalitate între pretinsa încălcare a convenției și prejudiciul moral invocat nu a fost dovedită și că sumele solicitate sunt excesive în raport cu jurisprudența Curții în domeniu. Conform acestuia, o eventuală hotărâre de condamnare ar putea constitui, în sine, o reparație suficientă a prejudiciului moral pretins.

119. Curtea consideră că singura bază care trebuie reținută pentru acordarea unei reparații echitabile constă, în speță, în constatarea încălcării art. 8 din convenție ca urmare a imposibilității reclamantilor de a obține aplicarea dreptului de vizită prevăzut în favoarea lor de hotărârea din 6 mai 2004 a Judecătoriei Târgu Lăpuș. Aceasta consideră că trebuie să i se acorde primei reclamante suma de 5 000 EUR și 5 000 EUR celui de-al doilea și al treilea reclamant împreună, cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

120. De asemenea, prima reclamanta solicită 10 000 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor interne și a Curții.

121. Guvernul subliniază că doar cheltuielile suportate în procedurile interne care au generat o încălcare pot fi rambursate. Acesta subliniază că reclamanta nu și-a însoțit cererea de documente justificative pertinente.

122. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al cuantumului lor. În speță, ținând seama de documentele pe care le deține și de jurisprudența sa, Curtea respinge cererea privind cheltuielile de judecată din procedura națională, consideră rezonabilă suma de 2 500 EUR pentru procedura în fața Curții și acordă suma respectivă primei reclamante.

C. Dobânzi moratorii

123. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

1. *Declară* cererea admisibilă cu privire la capătul de cerere întemeiat pe art. 8 din convenție în ceea ce privește punerea în aplicare a dreptului de vizită al reclamantilor, recunoscut prin hotărârea din 6 mai 2004 a Judecătoriei Târgu Lăpuș, și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 8 din convenție;

3. *Hotărăște*:

a) că statul pârât trebuie să plătească, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda națională, la rata de schimb aplicabilă la data plății:

i. 5 000 EUR (cinci mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, primei reclamante, pentru prejudiciul moral;

ii. 5 000 EUR (cinci mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, celui de-al doilea și al treilea reclamant împreună, pentru prejudiciul moral;

iii. 2 500 EUR (două mii cinci sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, primei reclamante, pentru cheltuielile de judecată;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 2 noiembrie 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte